

פטרון מערכת דעהו:

נתנדב לע"נ הרה"ח זאב ב"ר משה ע"ה
וזה האה"ח מרת פעריל ב"ר טובי ע"ה

דעהו

דעהו אר
אלקין אביך
ועבדהו

גליון מיוחד לבחורי חמד • ערוכים מתוך משנתו של כ"ק מרן רבינו שליט"א

גליון קעז - פרשת אמור - שנת תשפ"ד

מסילת ישרים

שיעורי השקפה ומוסר בדרך החסידות

ואטהר ואתקדש בקדושה של מעלה:

אין די ספירה טעג ווערט דער נפש ריינער און הייליגער

עמוד ה'

חודש אייר - פסח שני

משנת החסידות

ביאורים ויסודות מורחבים בתורת מרן הבעש"ט ותלמידיו זיע"א

• בתוך המאמר:

- קרבן פסח שני בחודש אייר - שכולו נועד לטהרנו ולקדשנו
- סגולת חכמת התורה בחודש אייר מקושרת עם הטהרה שבאייר
- יו"ט פסח הרי הוא זמן של אמונה, מהי גדר האמונה של פסח שני?
- סכנת האמונה של ידיעה והשגה לבד, והצורך באמונה פשוטה
- הקשר של פסח שני למזלו של חודש אייר - 'שור'
- למה ניתנה פסח שני - המתקן פגם העגל - דוקא לנושאי ארוננו של יוסף?

לעשות הפסח בחודש השני: דרגת אמונה פשוטה הנלמדת מפסח שני

סיכום ותמצית:

א. ימי הספירה נתקנו כדי לטהרנו מטומאת מצרים, ובפרט חודש אייר שכולו בימי הספירה, והוא שייך ביותר לענין הטהרה - כיון שמכוון ליום ב' ניסן שבו היתה שריפת הפרה אדומה לראשונה. עוד זאת בחודש אייר, 'חודש זי', שהוא מסוגל להשגת חכמת התורה, כנרמז בצירופו.

שבהם הקריבו י"ב הנשיאים, הם מכוונים כנגד י"ב חדשי השנה כנועד, נמצא שהפרה שהיא מקור הטהרה נעשתה לראשונה ביום המכוון כנגד חודש אייר, ולכן נחשב החודש הזה לראשית ושורש ענין הטהרה^(א).

חודש אייר מסוגל להשגת חכמת התורה

וסגולה נוספת מצאנו בחודש אייר, והיא מה שאיתא בספרים הק' (ראה בני יששכר, חודש אייר מאמר א, א) שחודש אייר מסוגל להשגת חכמת התורה, והדבר נרמז בצירוף שם הוי"ה הק' של החודש זה, שהוא יהה"ו, היוצא מהפסוק (ירמי' ט, כג) 'יתהלל המתהלל השכל יודוע'. וכן ביום השני לחנוכת המזבח בחודש ניסן - שהוא כנגד חודש אייר כנ"ל - הקריב נתנאל בן צוער (במדבר ז, ח), נשיא שבט יששכר לומדי התורה 'יודעי בינה לעיתים' (בני"ש שם אות ט)^(ב).

ואחר שלמדנו שחודש אייר שייך לענין טהרה ויצאה מטומאה, ומאיך הוא גם מסוגל להשגת חכמת התורה, הנה בודאי ששני ענינים אלו מקושרים המה ומישך שייכי אהרדי.

השגת פנימיות התורה דורשת טהרה גמורה

כי הנה עיקר חכמת התורה היא פנימיות התורה, שהיא חכמת האמת והשגות אלוקות, אליה זוכה העוסק בתורה כראוי. והנה השגת חכמה פנימית זו על נכונה תלויה במדת הטהרה, וכדאיתא מהאריז"ל (שער רוח הקודש דף י') שהטעם שבימינו אין משיגים כל כך פנימיות התורה, הוא משום שאין לנו אפר פרה להיטהר מטומאת מת, ושורה עלינו טומאה המעכבת את השגת התורה כראוי. וכיון שחודש אייר מוכן להשגת התורה, ניתנה בו גם ההכנה אליה, שהיא טהרת הפרה וטהרת הנפש.

א.

סגולות חודש אייר: טהרה ותורה

שבע שבתות: מטרת ימי הספירה - להיטהר מטומאת מצרים

וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמֶּתְרַת הַשָּׁבֹת וְגו' שְׁבַע שָׁבָתוֹת תִּהְיֶינָה (ויקרא כג, טו). הנה ימי הספירה, שבהם מכינים אנו את עצמינו לקראת היום הנשגב של חג השבועות זמן מתן תורתנו, נתקנו כדי לטהר את נפשתינו מקליפותינו ומטומאותינו, כמבואר בזה"ק (ח"ג צו). שהוא כענין ספירת שבעה ימים נקיים כדי להגיע לירי טהרה, על דרך זה היא מצות ספירת העומר שניתנה לאחר חג הפסח עת צאתנו מקליפת מצרים, כשפסקה מאיתנו זוהמת וטומאת מצרים, שאז צריכין בני ישראל ג"כ למנות ימי טהרה כדי להיות ראויים להיכנס בכלל הקדושה.

טהור היא: ביום המכוון לחודש אייר נשרפה הפרה מקור הטהרה

ובמיוחד מסוגל לכך חודש אייר, שכל כולו בתוך ימי הספירה שנועדו כדי לטהרנו ולקדשנו בקדושתך העליונה, מפני שחודש זה מקושר ביותר לדרגת הטהרה. שהרי שורש ענין הטהרה, הוא להיטהר מטומאת מת שהוא מקור כל הטומאות, וכמו שנקרא 'אבי אבות הטומאה', וממילא מובן שפרה אדומה המטהרת מטומאת מת, נחשבת לראש ושורש של כל ענין הטהרה. ומבואר בחז"ל (ירושלמי מגילה פ"ג ה"ז) שבראש חודש ניסן נצטוו על מעשה פרה אדומה, ולמחרתו ביום שני של חודש ניסן שרף משה את הפרה, ומשם ואילך היה תמיד אפר זה לזכרון, וממנה היו מקדשין כל הכהנים גדולים לפרות אחרות (ר"ש במדבר יט, ט). ולפי שהי"ב הימים הראשונים של חודש ניסן,

א. ונרמז במה שתיבת 'אייר' עולה בגימ' כמנין 'טהור' עה"כ.

ב. ויש להוסיף נופך בזה, ונאמר כי עומק הטעם שחודש זה מסוגל להשגת החכמה, היא מכיון שההשגה הנכונה של חכמת התורה היא כשהיא מושגת כמצאיות של אור המאיר בכל קומת העוסק בתורה, כטעם 'חכמת אדם תאיר פניו' (קהלת ח, א), ועל כן היא קשורה לחודש 'אייר' ששמו הוא מלשון 'אור', כי הוא ראשית חדשי הקיץ שבהם האור רב על החושך. וחודש זה מכוון ג"כ בפסוק (מלכים-א ו, א) 'חודש זי' - ומבואר בגמ' (ר"ה יא). שהוא משום 'דאית ביה זיוא לאילני', שפירושו שהאילנות מבלבלים בו ביותר מפני זריחת השמש המתרבה בו ביותר.

ב. הקשר בין שני הדברים הוא לפי שהשגת פנימיות התורה דורשת טהרה גמורה. והוא מכיון שידיעה שטחית בפנימיות התורה גורמת חשש של הגשמה ח"ו, אבל ע"י טהרה וקדושה זוכים להכיר שהשגה וידיעה בעניני אלוקות אינם סתירה ח"ו לאמונה פשוטה באחדות הבורא, אלא אדרבה מסייעים ומחזקים אותה.

ג. עומק הדבר, נעוץ בהבנת ההבדל בין חודש ניסן שמזלו 'טלה' - אמונה פשוטה כצאן הנמשך אחר הרועה, לחודש אייר, שמזלו 'שור' - השגת והתבוננות השכל. והקרת הפסח שהוא טלה בחודש השני שמזלו 'שור', פועלת שיתאחדו שתי המדרגות - אמונה מתוך השגה, ובכך נתקן פגם העגל ששורשו בטעות בהשגת ה'שור' כנכון.

ב.

טהרה כמבוא להשגת פנימיות התורה

העסק בפנימיות התורה גוררת חשש של הגשמה למעלה ח"ו

הנה טעמא דמילתא מה שדוקא השגת פנימיות התורה דורשת טהרה מיוחדת הוא, מפני שבחכמה עמוקה וגבוהה זו ישנו מקום להיכשל ח"ו בפשטות האמונה, וכמו שיתבאר לפנינו, ולכך צריך הנכנס בשעריה להיות טהור ונקי, בכדי שיוכל להשיג ענינים אלו באופן הראוי ויילך לבטח דרכו.

כי הנה חילוק גדול יש בין אמונה פשוטה גרידא, לבין אמונה של ידיעה והשגה הבאה מתוך התבוננות בפנימיות חכמת התורה בסדר הפרצופים והאורות וכו'. כי באמונה הפשוטה, שעניינה הקביעה בלב ובמחשבה שישנו בורא עולם שהוא למעלה מעלה מהשגת הנבראים, ולית מחשבה תפיסה ביה כלל וכו', אין בה שום חשש שיבוא מאן שהוא להגשים ח"ו את הקב"ה, שהרי אמונה זו פשוטה היא בתכלית בלי שום תוספות של הסברים ורעיונות, ואין בה עסק סביב מציאות האלוקות כלל. משא"כ כשמבקשים להשיג אלוקות שהיא פנימיות חכמת התורה ע"י התבוננות בסדר ההשתלשלות ובעניני הספירות וכדו', הרי משתמשים בשכל האנושי לגבי אלוקות, ואז אפשר לטעות ולהתבונן באלוקות כפי חוקי השכל הגשמי, וממילא מתעורר חשש שיגשימו את ענין הספירות העליונות ח"ו, דהיינו להפרידם מאלוקות ולהחשיבם ככל הנבראים הגשמיים שחלים עליהם חוקי השכל וההגיון.

השגה וידיעה בענייני אלוקות אינם סתירה לאמונה פשוטה

הנה חשש זה קיים רק אצל מי שלא נכנס לפרדס בצורה הנכונה. אך לאמיתו של דבר, כאשר עוסקים בהשגות של פנימיות התורה באופן הראוי, ועומדים עליהן על אמיתתן, אזי תפקידן להביא את האדם להבנה שאין שום ענין של פירוד וריבוי וגשם למעלה ח"ו, אלא אדרבה, כל האורות העליונים הם רק כלים לגלות את סוד האחדות העליונה של האחד יחיד ומיוחד. כי באמת שכל התורה המבארת מסתורין אלו של יוצר בראשית, הוא שכל זך וטהור המאוחד בתכלית עם האמונה, והמתבונן מצד שכל התורה יבין וישיכל שכל אורות הפרצופים והספירות וכו' אינם אלא גילויים שונים של אחדות השי"ת, וכולם הם חלק מהסוד הנשגב שבאמונה, כטעם 'רזא דמהימנותא' (זוה"ק ח"א לח.).

השגת החכמה כראוי רק ע"י טהרה וקדושה - ולכן שניהם באים יחד בחודש אייר

הנה הדבר המעכב להשיג פנימיות התורה כראוי באופן של 'שכל אלוקי' שכל כולו אמונה, הוא העדר הטהרה וקדושת הברית. כי כאשר האדם איננו נקי וטהור לגמרי, הרי זה גורם לו שיוכל להיכשל בעניינים אלו, ויחשוב שהם סתירה ח"ו לאמונה הפשוטה.

ולכן באו שני עניינים אלו יחד בחודש אייר: 'השגת פנימיות התורה ואלוקות' ו'טהרה', מפני שהם אכן תרין רעין דלא מתפרשין, כי כדי להשיג כראוי את חכמת התורה האמיתית מן ההכרח שתקדם לכך הטהרה הגמורה.

ג.

פסח שני: התכללות החכמה באמונה פשוטה

חטא העגל יצא מתוך טעות בהבטת המרכבה העליונה

הנה בטעות זו נכשלו גם בני ישראל בחטא העגל. כי הנה במתן תורה היה עליהם גילוי שכינה נורא, שנתגלה אליהם הקב"ה עם כל המרכבה העליונה, מלאכים שרפים אופנים וחיות הקודש, וכמו שאמרו חז"ל במדרש (במדבר"ב ב, א) 'בשעה שנגלה הקב"ה על הר סיני ירדו עמו עשרים ושתים רכבות של

מלאכים, שנאמר (תהלים סח, יח) רכב אלקים' וגו'. ועומק הדבר הוא, שנגלה להם כל סדר השתלשלות הספירות והעולמות הרוחניים העליונים, שהם אורות נפלאים המכונים 'מעשה מרכבה'. אך מחמת שהיתה חסרה עדיין לכלל ישראל שלימות הטהרה, לכן לא היתה השגתם במרכבה בשלימות ובאופן הנכון, אלא התבוננו בה קצת בשכל אנושי. וכמו שאמרו חז"ל (שמו"ר מב, ה) 'ש'שטמו פני שור שבמרכבה', והיינו שכאשר ראו במרכבה כח של שור - טעו והחשיבו אותו כח עצמי ח"ו, וע"י טעות זו נשתלשל הדבר יותר עד שנעשה מזה ע"ו ממש, והוא מה שחטאו אח"כ 'ויעשו להם אלהי זהב'.

פסח שני הוא תיקון לחטא העגל

והנה כדי לתקן טעות זו ואת הפגם הנמשך ממנה, הוסד ענין פסח שני בחודש אייר. כי יש להתבונן, הרי כל ימי המדבר לא הקריבו ישראל קרבן פסח (יבמות עב), ורק בשנה השנית אחר חטא העגל היתה הוראת שעה 'ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו' (במדבר ט, ב), 'משמע שיש איזו שייכות בין חטא העגל לפסח. ואכן בשנה זו היו אנשים שהיו טמאים לנפש שלא יכלו לעשות את הפסח הראשון, ואז צוה השי"ת על פסח שני, נמצא ששייך הפסח של שנה השנית לענין פסח שני, שהרי אז נתחדש 'פסח שני'. ואתא באוה"ח הק' (במדבר ט, א) שבציווי זה נתגלה להם הכפרה על חטא העגל, עיי"ש. ולפי האמור לעיל עולים הדברים היטב, שהרי פגם זה של טומאה - העדר שלימות הטהרה - הוא שגורם את חטא העגל, ולכן ע"י פסח זה שבא לכפר על חטא העגל נתגלה 'פסח שני', שהוא החודש המסוגל לטהרה, בכדי שיזכו גם הנכשלים בטומאתם להקריב את הפסח בטהרה, ובכך יתוקן עון העגל.

'טלה' - אמונה פשוטה, כצאן הנמשך אחר הרועה

וכדי להוסיף ביאור בענין כפרת חטא העגל שבאה ע"י קרבן פסח שני, נקדים את הידוע שמזלו של חודש ניסן הוא 'טלה', והמזל של חודש אייר הוא 'שור'. ויש לומר שההבדל בין עבודת חודש ניסן לעבודת חודש אייר רמוז בחילוק הטבעיים שבין ה'טלה' ל'שור', והן הן שתי דרגות האמונה האמורות, 'אמונה פשוטה' ו'סוד האמונה' הבאה מכח הידיעה וההשגה.

כי הנה הטלה מורה על אמונה פשוטה, כטבע הטלה שנמשך אחר בעליו ואין לו דעה עצמית. ואכן מטעם זה צוה הקב"ה להביא את הפסח מן הצאן, כי קרבן זה בא כדי לבטל ולהכניע את אליל מצרים שהוא הטלה, והיא האמונה הבתלית נכונה - ההתבטלות לאלהים אחרים שאין בהם צורך ותועלת, ולכך נעשה הפסח מצאן דייקא, לרמוז על ההמשכות הנכונה והראויה - ללכת אחר הקב"ה כצאן הנמשכות אחר הרועה. ואכן היו ישראל בבחינה זו בשעת יציאת מצרים, שנמשכו אז אחר השי"ת באמונה פשוטה בלי הבנה והשגה, רק 'האמינו והלכנו' כמאמרם ז"ל (רש"י שמות יב, לט בשם המכילתא), מפני שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה וגאלם. וזוהי דרגת חודש ניסן, שמזלו 'טלה', שבו יצאנו ממצרים, ונתברר אז ענין האמונה הפשוטה. וזה מה שנאמר (שמות יב, כא) 'משכו וקחו לכם צאן', שתמשכו אחר הקב"ה באמונה כצאן אחר הרועה.

'שור' - השגה והתבוננות השכל

ולעומת זה, הנה השור רומז על השגת השכל, כי שור יש לו כח עצמי כמ"ש (משלי יד, ד) 'ורב תבואות בכח שור', ואינו תלוי בהנהגת הרועה. וכמו כן 'שור' הוא לשון ראייה והסתכלות, כטעם 'עלי שור' (בראשית מט, כב) - שביארו שם רש"י מלשון ראייה. והסתכלות זאת היא ההתבוננות בעיני השכל, והוא מה שמשכיל האדם בשכלו על פי מה שרואה בעיניו ומבין בחכמתו, בלי שיצטרך לאמונה - שגדרה הוא קביעת המחשבה במה שאינו יכול לראות ולהשיג כאילו ראהו בעיניו^(ג).

הדרך הנכון לאחד שתי המדרגות - אמונה מתוך השגה

והנה המעלה האמיתית והשלימה היא, שגם כאשר האדם משתמש בכח שכלו, והוא עוסק במדרגת 'שור', יהיה גם זה מקושר ומחובר לדרגת ה'צאן', והיינו שכל השגותיו וידיעותיו יהיו אך ורק בכדי להשיג בסופו של דבר ביתר שאת את מעלת האמונה הפשוטה הנרמזת בענין הטלה כאמור. כי באמת אין תכלית ההתבוננות וההשגות אלא שתהא לאדם הבנה נעלה ועמוקה כמוהו אחדות

ג. ועל ענין זה נאמר (יחזקאל לד, לא) 'וְאָתָּה צִאֲנִי צֶאֱן מֵרַעִי, אִם אַתָּם, שִׁמְמוֹנוּ דַרְשׁוּ חֲז"ל (יבמות סא). 'אתם קרוים אדם ואין הגויים קרוים אדם'. ומכך שבפסוק זה דייקא, שבה המשיל הנביא את ישראל לצאן, נלמד שישיראל הם האדם האמיתי, מוכח שמעלתו על פני הגויים מתבררת בזה שהם דומים לצאן - הנמשך אחר הרועה באמונה, וכמו כן בני ישראל נמשכים אחר הקב"ה באמונה פשוטה. אמנם הגויים שאינם משיגים אמונה כל זאת, הם במדרגת 'שור' בלבד, והיינו שהם אינם מקבלים אלא מה ששכלם משיג, אך למה שאין להם תפיסה בו והוא למעלה מהשגתם, אינם רוצים להתבטל כלל.

ועל פי זה יובן מה שאמרו היוונים לישראל 'כתבו לכם על קרן השור' שאין לכם חלק באלוקי ישראל' (ב"ד ב, ד, ירושלמי חגיגה פ"ב). כי כנודע היתה דרכם ושיטתם בהגברת חכמת הטבע והשכל האנושי, והתנגדו בתוקף למציאות של שכל אלוקי וחכמת התורה, ומאחר שכל מלחמתם היתה כדי לבטל את חכמת התורה ולהגביר את השכל האנושי, לכן ציוו לכתוב זאת דייקא על קרן ה'שור' - הרומז לתוקפם וחלקם.

ד. אצל יוסף הצדיק התאחדו שני הדברים, כי מדתו היא הקדושה הגמורה, והוא אכן זכה להשגת שכל התורה באופן הראוי - 'בכור שורו הדר לו', נמצא שחטא העגל היה פגם במדרגת ההשגה של יוסף, ולכן נעשה בכך הטס 'עלה שור' ועלה אז ארונו של יוסף כמ"ש בחז"ל. ולכן נתחדש התיקון לכך ע"י נושאי ארונו של יוסף דוקא, ובכך הטהרה של חודש אייר שבו מקריבים את הפסח השני ותיקון זה נרמז גם במעשה הפרה אדומה עצמה, שהיא תיקון לחטא העגל - בכך שהיא 'חוק בלי טעם', והיא מעמידה את השכל האלוקי מעל השכל הגשמי.

ה. עניינה מתעורר בחודש אייר, כהכנה לזכות להשגת מתן תורה באופן הראוי. וגם הילולא דרשב"י הוא בחודש זה, כי תכלית תורתו של רשב"י היא ללמד איך להשיג את פנימיות התורה באופן הנכון ברזא דייחודא.

כל פרשת קרבן פסח שני לצורך נושאי ארונו של 'יוסף' (סוכה כה). שהם היו ה'טמאים לנפש אדם', שענין טומאתם הוא מה שיניקה הקליפה ממדתו של יוסף באופן לא נכון [כידוע שכל טומאה - עניינה יניקה הקליפה מהקדושה], והיינו שניתנה מציאות של התבוננות באלוקות בשכל אנושי ולא בשכל המחובר לאמונה הפשוטה, ובכך נטמאו ונדחו מפסח ראשון. וכדי לתקן זאת בא פסח שני בחודש אייר, כדי להמשיך את האמונה גם בשכל ובהשגה, וזה מכח הטהרה והקדושה השורה ומתגלה בחודש הזה.⁽¹⁾

פרה אדומה היא תיקון לחטא העגל - בכך שהיא 'חוק בלי טעם'

ועתה נבין ונשכיל למה קיום מצות פרה אדומה, שהיתה ביום המכוון לחודש אייר כנ"ל בריש דברינו, אף היא תיקון וכפרה לחטא העגל, וכמו שאמרו חז"ל בענין חק פרה אדומה (במדר"ר יט, ח, הובא ברש"י) שזה על דרך 'תבוא אמו ותקנה את צואת בנה'. כי 'פרה' שייכת למדרגת 'שור', וכלשון זוהר"ק (חקת פ): 'פרה דקבילת משור', והנה בכך נעשה בירור ותיקון לכח השגת ה'שור' שבחטא העגל, כי מצות הפרה אדומה היא 'חוק בלי טעם' - והיינו שאינו מובן רק בשכל מזוכך, ולא בשכל מגושם. כי ע"י טהרה של פרה אדומה, שהיא באמת הארה מתחית המתים, שעניינה ביטול כל ענין מיתה וטומאה, ממנה מתחדשת שכל התורה, כי הגוף לאחר התחיה יזכה לשכל רוחני שיכול להשיג את הרזא דמהימנותא.

ה.

סמיכות פסח שני ל"ג בעומר - הכנה למתן תורה

הקדמת הטהרה בחודש אייר כדי לזכות להשגת מתן תורה כראוי

והנה היות שבכל שנה ושנה מתחדשת קבלת התורה בחג השבועות, ונמצא שבכל שנה זוכים שוב להשיג את המרכבה העליונה ואת הגילויים הנוראים של סודות התורה שנתגלו אז במעמד הנבחר, א"כ בכל שנה מתעוררת מחדש חשש זה שכלל ישראל לא ישיגו את המרכבה באופן של אמונה כראוי. על כן בעבור זה הקדים הקב"ה את ימי ספירת העומר, וחודש אייר שמקושר לטהרת פרה אדומה, בכדי שנוכל להיטהר ולהתקדש בהם בקדושה של מעלה, ועי"ז נזכה לבירור ה'שור' של קדושה, בבחי' 'בכור שורו הדר לו', ולהשגת התורה כראוי בזמן מתן תורתנו.

תכלית הגילויים של רשב"י כדי להשיג התורה באופן הנכון

ובענין הזה יבואר גם הקשר והסמיכות של פסח שני שהוא בראשית השבוע של ספירת ההוד, להילולא רבא של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי, שנסתלק ביום ל"ג בעומר שמכוון כנגד ספירת הוד שבהוד.

כי רבי שמעון בר יוחאי בא ללמד ולגלות סוד השכל האלוקי והשגת התורה הנכונה המקושרת ומדובקת באמונה, ענין 'רזא דמהימנותא' הנוכר, שהיא ההבנה הנכונה בפנימיות התורה, וכמו שמצינו בריש האדרא רבא (ח"ג קכז): שהתחיל רשב"י באזהרה גדולה על פי הפסוק (דברים כו, טו) 'ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה ושם בסתר', ובהקדמה לתיקון⁽²⁾ (ו): פירש יותר שפסוק זה מזהיר על הגשמת הפרצופים ח"ו, 'ושם בסתר' - בסתרו של עולם, והיינו שלא יטעו כטעות של חטא העגל, לְדַמּוֹת שהפרצופים והאורות עליונים שבמרכבה הם דבר העומד בפני עצמו, והאריך רבי שמעון לבאר שכל ההשגה בחכמת הנסתר תהיה משולבת ומאוחדת באמונה, ואם לאו אין זו השגה נכונה ולא תתקיים כלל, עיי"ש. וזו היתה עיקר מטרת רבי שמעון בר יוחאי בדרושו והיבוריו, לגלות את סוד היחוד והאמונה ודרך ההתבוננות בהם באופן הנכון.

הבורא שכבר האמין בה מתחילה באמונה הפשוטה, וכל הסודות העליונים אינם אלא כלים לגילוי סוד האמונה - רזא דמהימנותא, ולכן שתי מדרגות אלו צריכות להיות מקושרות אהדידי⁽³⁾.

הקרבת פסח באייר - לברר מזל ה'שור' ולתקן פגם העגל

ועתה יובן היטב הטעם שהקרבת קרבן פסח שני פעלה כפרה על חטא העגל. כי מאחר שחטאו ישראל בעגל - שהוא ענין השגת ה'שור' שרצו להשיג, ופגמו בזה בשלל פנימיות התורה שהשיגו בעת המעמד הנבחר, הנה נתודע מכך שעדיין לא נתבררה אצלם מדרגת השור בשלימות, ועדיין יש להם מה לתקן בחלק השגת השכל. ועל כן בשנה השנית לא היה די להם במה שעשו את הפסח בחודש ניסן, שעניינו גילוי האמונה הפשוטה בלבד [ט"לה], אלא עתה היה עליהם לברר גם את כח ההשגה ['שור'], שישמש גם הוא רק לצורך אמונת השי"ת, באופן שיבוא האדם על ידו רק להבנה עמוקה וברורה יותר באחדות הבורא. ולכן אמר השי"ת להקריב את הפסח גם בחודש אייר, שמזולו 'שור' שעניינו שכל והבנה, וכנ"ל שתועלת קרבן הפסח הוא פרסום האמונה הפשוטה, ובעשייתו בחודש אייר, מחברים בכך את האמונה לכח החכמה וההשגה השולט בחודש הלזה. וזוהו נעשה תיקון לחטא העגל שנשתלשל מכח השגה מוטעת בענין השור שבמרכבה ע"י התבוננות לא נכונה, ואילו ע"י פסח שני התברר השכל בכח האמונה, וממילא נתקנה הטעות שהיתה בחטא העגל⁽⁴⁾.

ד.

חידוש פסח שני לנושאי ארונו של יוסף הצדיק

יוסף הצדיק בקדושתו זכה להשגת שכל התורה באופן הראוי

הנה ביארנו לעיל שההשגה הנכונה בענין הספירות העליונות, באופן שלא יטעו בהן בהגשמה וכדומה ח"ו, באה ע"י הטהרה והנקיות בענין קדושת הברית. ונבוא להעמיק יותר בזה בעז"ה.

כי הנה מצינו שיוסף הצדיק, שמדרגתו היא מדת היסוד - קדושת הברית, זכה בגודל קדושתו להשיג את חכמת התורה, וכמו שנאמר עליו (בראשית לו, א) 'כי בן זקונים הוא לו', וז'קן' זה שקנה חכמה (קידושין לב:), וכן תרגם אונקלוס שם - 'ארי בר הכים הוא ליה'. והיתה השגה זו ראויה ונכונה, והיינו באופן שמתאימה ומתאחדת עם כח האמונה, אשר על כך אמר עליו משה בברכתו 'בכור שורו הדר לו' (דברים לג, ז), כלומר שהוא השיג את מדרגת השור - החכמה, אך באופן של 'הדר' יופי, וזה כאשר כל ההשגות והחכמות אינן אלא כלים ומשמשים להשגת האמונה הגנוזה בהן. וכאמור היתה זאת אליו מכח טהרתו וקדושתו, שמכך השכיל לעמוד על אמיתת החכמה הנכונה.

בחטא העגל היה פגם במדרגת ההשגה של יוסף

ובעת שנשכלו ישראל בחטא העגל, פגמו בדרך ההשגה הנכונה של יוסף במרכבה העליונה, שהרי השתמשו בכח השגתם שלא באופן הראוי, ונמצא שאחזו רק בענין הבנת השכל של יוסף, אך לא בדרגת קדושתו. והדבר נרמז בדבריהם ז"ל במדרש (תנחומא שמות ט) שבשעת עשיית העגל זרקו לתנור את הטס שנכתב עליו 'עלה שור', שבו העלו את ארונו של יוסף מהנילוס, ועל ידי זה נעשה העגל, ע"כ. רמזו בכך, שהשתמשו ישראל אז במדרגת ה'שור' של יוסף, בכח השגת השכל, אך לא בדרך הנכונה, כי לא היתה השגתם ע"פ חכמת התורה שהוא שכל אלוקי המקושר לסוד האמונה.

תיקון הפגם נסבב ע"י נושאי ארונו של יוסף - בכח הטהרה של חודש אייר

ומטעם זה כשנעשה התיקון לכך בחודש אייר שמזולו שור כנ"ל, נתחדשה

ד. וראה בס' בעל שם טוב על התורה (פרשת שמות) שהבעל שם טוב ז"ל אמר לתלמידיו: 'אחרי כל השגות שהשגתי למעלה בשרשי התורה והמצוות, אני מניח את כל ההשגות ואני מחזיק באמונה פשוטה, איך בין א נאך און איך גלייב'.

ה. וזוהו יש לבאר את לשון הפסוק המוקשה (דברים טו, ב) 'ובחנת פסח לה' אלקיך צאן ובקר', שנתקשו בו חז"ל (פסחים ע:), שהרי הפסח בא מן הצאן ולא מן הבקר, וע"פ דברינו יתיישב הדבר, ונאמר שהפסוק מדבר על פנימיות ענין הפסח. כי באמת יש שתי בחינות של פסח; פסח בבחי' צאן - שהוא פסח הראשון, הנקרב בחודש ניסן שמזולו טלה, ופסח בבחי' בקר - שהוא פסח שני הבא בחודש אייר שמזולו שור. ולכתחילה נכללת מדרגת הבקר גם בפסח ראשון, שהוא כולל גם את המעלות של פסח שני, ועל כן סתם הכתוב ואמר 'ובחנת פסח צאן ובקר', כלומר שהקרבת הפסח כוללת בתוכה מדרגות 'צאן' ו'בקר' יחדו, אבל כאשר ישנו פגם ח"ו, כגון טומאה כחטא העגל וכדו', אזי בא פסח שני לעצמו, כדי לתקן את החטא והטומאה.

ו. וזוהו אפשר לבאר מאמר חז"ל תמוה, שאמרו (ב"ק יז). שכל העוסק בתורה ובגמילות חסדים וזכה לנחלת שני שבטים, שהם שבט יוסף ושבט יששכר, עיי"ש, וצריך להבין הקשר שבין שני שבטים אלו דוקא. אמנם ע"פ דברינו היטב מקושרים המה, שבשני יששכר עניינם השגת התורה [וחודש אייר אכן מכוון כנגדו כנ"ל], ויוסף הוא שורש הטהרה, וכאמור הם תלויים זה בזה, כי השגת חכמת התורה באופן הנכון תלויה בקדושת יוסף הצדיק, וממילא יפה חיבורם חז"ל.

א.

עליית הקטנים אל הגדולים בכח קדושת המועדים

ויאמר ה' אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו (כא, א).
 פ' רש"י (פרי"ב ח"ה): 'אמור ואמרת, להזהיר גדולים על הקטנים'.

יש לומר שזה הוא ככל ענין פרשה זו, להאיר מן האנשים הגדולים אל הקטנים. שהרי בהתחלת הפרשה פוסקים בענין הכהנים שהם אנשי המעלה של כלל ישראל, ובחילוקי המדרגות ביניהם בין הכהנים סתם לבין הכהן הגדול מאחיו שהוא תכלית רוב המדרגות של קדושת כלל ישראל. ואילו סוף הפרשה הוא ענין המגדף, שהוא הגיע אל הדייטא התחתונה ששייך להיות, שנהיה מברך את ה' ר"ל. והפרשה נמשכת והולכת ומתחלתה עד סופה, להאיר מן הגדולים עד לאלו הקטנים והשפלים ביותר ולהעלותם.

והארה זו באה על ידי פרשת המועדים העומדת באמצע הפרשה, שהרי בעת שלש הרגלים מתרוממים כל כלל ישראל לבית המקדש, בבחי' הכתוב (תהלים קכ"ד, ט): 'ששם עלו שבטים' אשר כל שבטי ישראל כאחד מתעלים שם. ואז נחשבים כל כלל ישראל כמו הכהנים, שהרי אמרו חז"ל (ר"ה טו): 'אמר רבי יצחק חייב אדם לטהר את עצמו ברגל, שנאמר ונבטלתם לא תגעו' (ויקרא י"א, וכו'), הרי שבמוני הרגלים מוזהרים על ישראל על הטומאה בדומה לכהנים. ולכן אמרו חז"ל (הגה"ה כ"ו): אשר בשעת הרגל נאמנים כל ישראל על הטהרה, כי 'הכתוב עשאו כולן חברים', כי שלש הרגלים הם זמני עליה לכלל ישראל כאחד. וטעם הדבר הוא, כי לעתיד לבא ימוא כל בני ישראל לתקונם, וכולם יתעלו כל כך עד שייאמר בהם (ישעיה ס"א, ו): 'ואתם כהני ה' תקראו'. וזמני הרגלים יש בהם הארה מן הזמן דלעתיד לבא, ולכן מתעוררת בהם עלייתם של כל ישראל למדרגת הכהנים, ועל ידי זה יכולים 'להזהיר גדולים על הקטנים'.

ויש להוסיף עוד, כי כשם שבכח המועדים יכולים להאיר על נפשות ישראל מן הגדולים אל הקטנים, כך גם בא ענין הארה זאת בסדר הזמנים. ובכח קדושת המועדים שהם זמנים גדולים, עתידים להתהפך אף האנשים הנמוכים והקטנים ביותר להיות זמני אורה ושמה, וכידוע שהזמנים הנמוכים של ימי בין המצרים יתהפכו למועדים לעתיד לבוא. והרמז לזה הוא, כי התיבות 'אמור אל הכהנים בני אהרן' הם בגי' השמוה"ק שכתב האריה"ק (שהש"ע ענין בין המצרים) לכוין בימי בין המצרים (סודו, מורה נבוכים, א"ף למ"ד ד"ה י"ד מ"ט, אד"ו - ע"ס ק), כי ענין הארה זו של הגדולים על הקטנים, בא להאיר את כל הזמנים הקטנים באורם של הזמנים הגדולים.

ב.

עבודת הכהנים להמשיך את י"ג המדות של רחמים

אמור אל הכהנים בני אהרן (כא, א).
 פרשה זו שנאמרה אל הכהנים, אשר הם מכוונים כנגד מדת החסד. יש בה רמזים על עבודת הכהנים, שהיא לעורר השפעת חסדים על כלל ישראל ולהמתיק את הדינים מעליהם.

כי שורש כל החסדים והמתקות הדינים הם י"ג המדות של רחמים, וראשית י"ג המדות הוא שם א"ל, והוא נחשב השורש של כל המדות. ועוד נבאר במקו"א באריכות, שאין שם א"ל רק השורש והמקור לכל הי"ג מדות, אלא המדות כולם הם באמת רק המשמכת וביטויים שונים של מדת א"ל. שהרי למשל מדת 'רחום' אין היא רחמים שהיא הישירים אצל הנבראים וכלל, אלא היא רחמים אלוקים בלתי מוגבלים, וכך גם י"ג המדות. ועל ענין זה של מדה 'אלוקות' מורה השם א"ל, ובכן נמצא כי אין כאן מדת 'רחום' לבה, אלא היא מדת א"ל 'רחום' וכך גם א"ל חנון' וכן כולם, ואכמ"ל. ולפי זה נמצא, שאפשר לכוון את כל הי"ג מדות של רחמים כענין של י"ג פעמים א"ל. הן מצד שזה הוא השורש הנמשך אל כל י"ג המדות, הן מצד שזה הוא מהותם של כל המדות כמבואר.

והנה 'אמור' ע"כ"ה הוא בגי' ה' פעמים א"ל, ואמר א"ל שהוא אותיות א"ל, והתיבה 'כהנים' היא בגי' ה' פעמים א"ל ע"כ"ה (היינו כי מה שתיבת 'אמור' חסר אות מן ח"ף א"ל נשלם בתיבת 'כהנים' שהוא אחר יתיר מו"פ א"ל נמצא 'אמור אל כהנים' בגי' מסוין י"ג פעמים א"ל). ונמצא שנרמזו כאן י"ג פעמים א"ל. וכך גם יש לרמוז על זה עוד, כי פרשה זו היא הפרשה הלי"א שבתורה כמנין א"ל, ושם הפרשה 'אמור' ע"כ"ה הוא בגי' ה'

פעמים א"ל כ"ל, ויש בפרשה זו קב"ד פסוקים כמנין ד' פעמים א"ל, הרי עוד רמז על י"ג פעמים א"ל. והווי שכתב רש"י שבא הכתוב להזהיר גדולים על הקטנים, כי 'גדולים על קטנים' ע"כ"ה הוא בגי' י"ג פעמים א"ל. עוד יש לרמוז על כך, כי 'גדולים' היינו ב' פעמים 'גדול' ו'קטנים' היינו ב' פעמים 'קטן', שהם בגי' י"ג פעמים א"ל.

ג.

הכהנים וזמני המועדים נעלים מחטא עץ הדעת, והוא מדרגת רשב"י

ויאמר ה' אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו (כא, א).

ענין מה שהכהנים מוזהרים שלא להיטמא למתים, הרי זה כי כל טומאת המיתה באה מחמת היות המיתה עונש על חטא עץ הדעת, שאז נגורה הגיורה כי עפר אתה ואל עפר תשוב (בראשית ג, ט). אבל הכהנים יש להם בחי' של מטה מחטא עץ הדעת, שהרי כלל ישראל נטהרו מזההמת הנחש בעת מתן תורה (שבת קמ"ב), אלא שחזרה אליהם על ידי חטא העגל (עי' ע"ז ה), אבל הכהנים לא חטאו בעגל, ולכן נשארו באיור בחי' טהורים מאחזית החטא. ולכן אסור להם להיטמא למתים, כי אין להם שייכות לטומאת מת. וכך גם פטורים הם מגזירת ביזעת אפך תאכל לחם (בראשית ט"ז), שהרי הכהנים אוכלים תרומה וקדישים ואינם צריכים לטרוח לפרנסתם, כי הם נעלים מאחזית חטא עץ הדעת.

ובהמשך הפרשה נאמרה פרשת המועדים, שאו מתעלים כל כלל ישראל כמו הכהנים, כמו שנתבאר לעיל. ולכן חייבים כל ישראל להיטהר ברגל (ר"ה טו), דוגמת הכהנים הנעלים מאחזית הטומאה. וכך גם יש מצוה לאכול מכשר קדשים, ובהם הם מקבלים מאכלים שהם זוכים 'משולחן נגדו' (קדושין כ"ב), שלא על ידי יגיעת וטירדת הפרנסה, הרי שבאיוור בחי' מתעלים בשעת הרגל למעלה מן הטומאה ולמעלה מגזירת יגיעת הפרנסה.

ולכן קוראים פרשה זו בכל שנה בסמיכות יומא ההילולא דרבי שמעון בר יוחאי, כי הוא היה בחי' אדם הנעלה מטומאת חטא עץ הדעת. ולכן מצינו בדבריו (ברכות לה) 'רבי שמעון בן יוחאי אומר, אפשר אדם חורש בשעת הרישה וזורע בשעת זריעה' וכי עיי"ש, כי הוא היה נעלה מגזירת 'ביזעת אפך תאכל לחם'. והווי שאמרו עליו בזה"ק (חי"ב לה): 'כתיב יראה כל זכורך את פני האדון ה' (שמות ל"ג, כ), מאן פני האדון ה', דא רבי שמעון בר יוחאי, דהיינו שאצל רשב"י מתגלית קדושת הרגלים, שאו מגיעים כלל ישראל לבחי' אדם הראשון קודם החטא, כי זו היא מדרגתו של רשב"י בעצמו.

ד.

המתקת הדינים על ידי הכהנים

והכהן הגדול מאחיו (כא, א).
 ויש לרמוז בפסוק הענין מה שהכהנים הם בחי' חסד ועניינים בהמתקת הדינים. כי הנה שם אלקי"ם מורה על דין תקף ביותר, ואילו שם אדני"ו הוא גם כן בחי' דין אבל הוא דין רפה ביותר. ולפי זה יש לומר כי הכהנים הדיינים ממתיקים את דיני שם אדני"ו, ואילו הכהן הגדול הוא הממתיק את דיני שם אלקי"ם. והווי שאמר הכתוב על הכהן גדול 'והכהן' בגי' 'אלקי"ם' כי הוא ממתיק את דיני שם 'אלקי"ם', ובהווי גדול 'מאחיו' שהוא בגי' 'אדני"ו', כי אחיו הכהנים הדיינים ממתיקים את דיני שם אדני"ו. ובי' פעמים 'כהן' ע"כ"ה כנגד כהן הדיין וכו' גדול [ולכן נוסף הכולל, כי כהן סתם הוא כהן הדיין, וכהן עם תוספת א' הוא הכהן גדול], הוא אכן בגי' 'אלקי"ם אדני"ו', כי הם ממתיקים את אלו הדינים.

ה.

השלום והשלימות הם הכלי מחזיק ברכה לשם ה'

דבר אל אהרן לאמר איש מדרעך לדורותם אשר יהיה בו מום לא יקרב להקריב לחם אלקי (כ"א, י').

בפרשה זו למדנו על המומים הפוסלים בעבודת הקרבנות, הן מומי הכהנים הפוסלים אותם מלעבוד בעבודת בית המקדש, הן מומי הקרבנות הפוסלים את הבהמות מלהיות קרבנות, ושניהם הם ענין השלימות הנצרכת במקום העבודה.

ויש לבאר את הענין בשלימות זו, שהוא מחמת השראת השכינה שהיא השראת שם ה', הצריכה להיות על עבודת בית המקדש, ועל זה נאמר (שמות כ, כא) בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתך. ולפי שצריך להיות השראת שם ה' המשפיעה ברכה, לכן צריכים את הכלי המחזיק ברכה שהוא השלום (עיקר פ"ג מ"ב), ושלום הוא ענין השלימות, ולכן צריכים שיהיו כל הנוגעים בענין העבודה בבחי' שלימות בלי מום, להורות על השלום הנצרך כדי להמשיך את שם ה'. וכן רואים בסמיכות המקראות, אשר אחר שנאמר 'בכל המקום וגו' אבא אליך וברכתך' סמך ליה האזהרה לא לבנות את המזבח באבני גזית, בבחי' הכתוב 'אבנים שלמות תבנה את מזבח ה' אלקיך' (דברים כ"ו, ז). ולכן היה אהרן הכהן 'אוהב שלום ורודף שלום' (אבות פ"א מ"ב) כי הוא ראש הכהנים העובדים בבית המקדש, וכך גם ברכת הכהנים שהיא המשכת שם ה' כמו שכתוב 'ושמו את שמי על בני ישראל' (פרי"ב ו' כ), מסיימת עם ברכת השלום (ע"ס כ), כי השלום הוא הכלי המחזיק את ברכת שם ה'.

והוסיף מזה הוא פרשת המגדף הנזכר בסוף הפרשה, שהוא התחיל על ידי מחלוקת שנאמר 'וינצו במחנה' (ד"ה ע), ועל ידי זה לא היה לו את הכלי מחזיק ברכה לשם ה', עד שירד מרחיק אל דחי להיות נוקב שם ה' (שם ק"א), כי על ידי מחלוקת והעדר השלום, בא לומר ענין של חסרון שלימות ח"ו על שם ה' [נוקב בחי' נקב וחסרון].

והבא נגד זה הוא פרשת המועדים שבהם מתאחדים כל כלל ישראל כולם כאיש אחד חברים (הגה"ה כ"ו), ועל ידי זה השלום נמשך 'ברכת מועדיך' על כל ישראל, והווי שנהגו בכל תפוצות ישראל שהכהנים מברכים את העם בתפלות הרגלים, שהוא על ידי השראת שם ה' כ"ל. ועל אותם זמנים נאמר על כלל ישראל 'אלך לי אל ה' המור ואל נבעת הלבונה, כולך יפה רעייתו ומום אין בד' (שה"ש ד, ו-ז), כי אז מתגלה השלום והשלימות של כלל ישראל, ועל זה נמשכים ברכות שמים מכה השראת שם ה' על עמו.

ו.

שורש ענין המגדף בפרשה

ויצא בן אשה ישראלית והוא בן איש מצרי בתוך בני ישראל (ד"ה ע).
 פ' רש"י: 'מהיכן יצא, רבי לוי אומר מעולמו יצא, רבי ברכיה אומר מפרשה שלמעלה יצא'.

הנה המגדף היה בן אשה ישראלית ואיש מצרי, הרי שהיה לו שייכות אל הקדושה רק בבחי' נוק', ולכן רצה להיות 'נוקב' את שם ה' ח"ו, היינו להכניס בחי' נוק' בשם הוי"ה. כי יש בשם הוי"ה אותיות דמיון, שהם יו' שבשם, ואתוון נוקבין שהם ה"ה שבשם. ורצה המגדף לסלק את האותיות הדמיון, כמו עניינו בעצמו שהיה לו שייכות רק לנוק' דקדושה בלי דבר.

ועל פי זה יש לרמוז את שיטות שני התנאים המובאים בדברי רש"י כאן, שכן האותיות יו' שבד' מילואי שם הוי"ה (י"ד ו"ד, י"ד ו"א, י"ד ו"ב, י"ד ו"ג, י"ד ו"ד) עולים בגי' 'עלם', והווי ביאור שיטת רבי לוי כי 'מעולמו' יצא, היינו הגוי של עולם כ"ל. ושיטה זאת נרמזת בפסוק האחרון של הפרשה שלפני פרשת המגדף, המסיימת בתיבות 'חק עולם' (ד"ה ט), הרי שהתיבה האחרונה היא 'עולם'.

ושיטת רבי ברכיה אשר 'מפרשה שלמעלה יצא', היינו פרשת לחם הפנים כמבואר בדבריו. והענין הוא כי בין מילואי שם הוי"ה עצמם, אפשר לחלק את המילואים לבחי' דבר נוק', כי ג' המילואים הראשונים הם בבחי' דבר, ומילוי ב"ן הוא בחי' נוק' שהרי הוא מכוון למדת המלכות. וג' פעמים הוי"ה' של אלו הג' מילואים עולים בגי' 'לחם', ובמילואים (ע"פ פ"ג מ"ד) הם עולים בגי' 'פנים', והווי 'לחם פנים'. וזה 'נוקב' היינו כי רצה לסלק ח"ו 'לחם' – ג"פ הוי"ה – ולהשאיר רק שם ב"ן בחי' נוקבא. ועוד כי אותיות יו' שבג' מילואים אלו (י"ד ו"ד, י"ד ו"ג, י"ד ו"ב, י"ד ו"א), אשר בהם רצה המגדף לפגום ח"ו, עולים בגי' 'חק', וזו היא התיבה אחת לפני סוף הפרשה שלמעלה, והווי 'מפרשה של מעלה יצא'.

ואטהר ואתקדש בקדושה של מעלה:

אין די ספירה
טעג ווערט דער
נפש ריינער און
הייליגער

א. כי טוב חסדך: חסד 'מצד עצמה' איז א גוטע מדה

חסד וויקלט איין אלע מדות | אן חסד איז נישטא קיין וועלט | עס איז נישטא קיין כח פון בויען און גיין ווייטער | יעדע מדה ווערט געמאסטן לויטן אמת | אויב דער אמת באשטימט אז דאס איז גוט - אז עס גוט | עס איז נישט גוט מורא צו האבן פונעם רבוש'ע | מצד עצמה האט עס נישט קיין חשיבות | 'חסד' איז אנדערש, עס ווערט נישט געמאסטן מיטן אמת | עס איז נישטא קיין שלעכטער חסד | אויב איז דאס חסד - איז דאס גוט | חסד איז דער ציגל פון דער בנין | יעדער מענטש אין זיין בנין מוז גיין חסד | נאר אזוי קען ער בויען און מצליח זיין

ב. הולכיך ה' אלקיך במדבר: די ספירה טעג איז דער 'מהלך' פון יציאת מצרים צו מתן תורה

ספירה איז א זמן פון 'עבודת המדות' | איין אין מדבר זענען דורך אסאך נסיונות אין די טעג | זיי האבן באקומען אזויפיל מתנות טובות אין די טעג | זיי האבן נישט געקענט צווייגן צו קבלת התורה - אן די אלע מתנות | דער עיקר ציל איז געווען דער 'פנים בפנים' פון שבועות | יעדער איד דארף אין די טעג זיך נעמען צו עבודת ה' | מען גייט דורך נסיונות און עס איז נישט לייכט | מען איז קונה גרויסע קנינים | דער עיקר איז אנצוקומען צום שבועות און דערהערן דעם 'אנכי' | יעדער בחור גייט דורך אין זיינע בחור'ישע יארן א פסח, ספירה און שבועות | דער קבלת עול פון יום הבר מצוה - דאס איז 'פסח' | די עבודה און יגיעה פון די בחור'ישע יארן - דאס איז 'ספירה' | די גישה מיטן רבוש'ע וואס ער איז זוכה שפעטער - דאס איז 'שבועות'

ג. עיר וקדיש: רשב"י הייבט אויף די גאנצע 'עבודת המדות' צו העכערקייט

עבודת המדות קען אמאל ווערן פארדרייט | ער ארבעט צו זיין א מענטש | ער ארבעט צו זיין א מושלם | ער ארבעט צו זיין א מופת לרבים | מיט אזא עבודה קומט מען נישט צו העכערס | די עבודה דארף זיין מיטן ציל צו ווערן א 'מרכבה' צו העכערס | דערפאר איז ל"ג בעומר אין די ימי הספירה | צו ווייזן דעם צוגאנג צו עבודת המדות | רשב"י האט מגלה געווען דעם ציל פון תורה און מצוות | א איד איז א מרכבה צום 'אדם היושב על הכסא' | אפילו אויב מען איז נאכנישט דארט - פריידט מען זיך אז מען ווייסט דערפון | מיט דעם הייבט מען אלעס אויף צום ריכטיגן ציל | דאס העלפט אנצוקומען צום 'פנים בפנים' אום שבועות

א.

כי טוב חסדך: חסד 'מצד עצמה' איז א גוטע מדה

עם חסיד תתחסד

דער מסילת ישראל דא אין פרק יט, רעדט ארום איבער דעם ענין פון 'חסידות', אז א 'חסיד' - וועלכע איז טאקע פון לשון 'חסד' - איז ספעציעל מוסף אינעם ענין פון 'מילת חסד'.

יעדע מדה מוז ווערן באשמאלצן מיט חסד

מען שטייט יעצט אין די 'ימי הספירה' - וועלכע זענען טעג וואס איז ספעציעל מיוחד מתקן צו זיין די זיבן 'מדות', יעדע וואך איז מיוחד צו מתקן זיין אן אנדערע מדה. אבער מער פון אלע מדות, דארף מען פאררעכטן און אויפבויען די מדה פון 'חסד', וועלכע איז ווי די התחלה און יסוד פון אלע מדות; ווי עס שטייט פון אר"י הק' (ח"ב נב), אז חסד איז "יומא דאזיל עם כולה יומין" - דאס איז א מדה וועלכע גייט מיט און האט שייכות מיט אלע מדות!

מען קען נישט ארבעטן אויף קיין שום מדה - אן עס זאל דארט אויך זיין אריינגעמישט די מדה פון חסד. און אזוי זעט מען אויך, אז אלע 'ימי הספירה' זענען פשוט'ע טעג - חוץ פון דער ערשטער וואך - ווען מען ארבעט אויף 'מדת החסד' - וואס דעמאלט איז די וואך פון פסח. דאס ווייזט, אז די וואך פון ספירת החסד, איז ווי א 'שורש' פון אלע ספירה טעג, ווייל חסד איז א מדה וועלכע גייט צוזאמען מיט אלע מדות.

יעדע מדה האט 'טוב' און 'רע'

מען וועט אביסל מסביר זיין בעומק הדברים די סיבה פארוואס 'מדת החסד' איז דער שורש פון אלע מדות. יעדע מדה פון די זיבן מדות קען זיין גוט און קען זיין שלעכט, און דער וואגשאהל דערויף - צי עס איז גוט אדער נישט - איז דער 'אמת'. דאס הייסט, אויב זאגט דער אמת, אז יעצט דארף מען זיך באנוצן מיט דער מדה - איז עס גוט, און אויב זאגט דער אמת, אז יעצט טאר מען זיך נישט באנוצן מיט דער מדה - איז עס נישט גוט. קומט אויס, אז די מדה זעלבסט איז נישט דוקא 'גוט', נאר דער מצב און תנאים פון ארום - מאכן אז די מדה זאל זיין גוט.

האט ליב - איז די יראה און אהבה געווארן זייער א הייליגע און גוטע יראה און אהבה, אבער נישט מצד 'עצם המדה'.

חסד האט נישט קיין 'טוב' און 'רע'

'מדת החסד' איז נישט קיין מדה וועלכע האט צוויי זייטן, א גוטער 'מדת החסד' און א שלעכטער 'מדת החסד', ווייל אויב איז דאס 'חסד' - איז עס שוין גוט! אודאי, די פעולה פון געבן גוטס פאר א צווייטן - איז נישט אלעמאל א גוטע פעולה; ווי למשל, ווען עס קומט צו רשעים - טאר מען זיי נישט מטיב זיין - וואס דאס רופט זיך 'חנופה', נאר מען דארף זיין שטרענג און הארט צו זיי. אבער די ריכטיגע הגדרה דערצו איז: עס איז נישט קיין חסד! ווייל ווען א מענטש באגייט זיך ווייך און רחמנות'דיג מיט א רשע, גיבט ער אים שטיצע און כח צו אנהאלטן ווייטער מיט זיין רשעות! און זעלבסט פארשטענדליך, אז ער האט קיינעם נישט געטון קיין טובה דערמיט, נישט פאר דעם רשע און נישט פאר דער וועלט. קומט אויס, אז אין אזא פאל - איז עס בכלל נישט 'מדת החסד' (אנדערש ווי 'אהבה' און 'יראה', וואס אפילו דארט וואו עס טויגט נישט, האט ער עס פאקטיש 'ליב' און ער האט פאקטיש 'מורא'). אבער אין פאל וואס א מענטש טוט א פעולה וועלכע איז יא 'חסד', עס וועט ארויסגעקומען דערפון בלויז גוטס - איז עס זיכער א גוטע מדה! מען דארף נישט דער אמת זאל קומען פסק'ענען צי עס איז גוט אדער נישט.

חסד איז גוט - נישט צוליב 'חשבון' און 'התייחסות'

אין אנדערע ווערטער: 'מדת החסד' איז א מדה וועלכע איז גוט 'מצד עצמו', און נישט בלויז 'מצד התייחסות'. די סיבה פארוואס 'מילת חסד' איז גוט, איז נישט צוליב דעם חשיבות 'מיט וועמען ער האט געטון דעם חסד, נאר ווייל דער עצם 'טון חסד' איז א גוטע מדה! 'חסד' דארף נישט האבן קיין הסכמה פונעם אמת, ווייל ער איז גוט אזויווי ער איז! חסד איז 'טוב' ווייל ער איז 'עצם הטוב'.

נקודות:

'מדת החסד' איז נישט קיין מדה וועלכע האט צוויי זייטן, א גוטער 'מדת החסד' און א שלעכטער 'מדת החסד', ווייל אויב איז דאס 'חסד' - איז עס שוין גוט! 'מדת החסד' איז א מדה וועלכע איז גוט 'מצד עצמו', און נישט בלויז צוליב דעם חשיבות 'מיט וועמען ער האט געטון דעם חסד

חסד איז א מדה וואס מען דארף לאזן גיין 'בשפע!' ביי אנדערע מדות, דארף מען גיין מיטן ריכטיגן מאס – נישט צופיל און נישט צו ווייניג, אבער ווען מען טוט חסד, דארף מען עס גיין און קיין חשבונות און צמצומים

עולם חסד יבנה – יעדער מענטש איז אן 'עולם מלא'. ער שטעלט אויף א שטוב, ער האט קינדער, ער האט חברים און ארומיגע וועלכע באקומען פון אים א געוויסע השפעה. און דער עיקר ציגל און צעמענט מיט וואס ער בויט אויף זיין אייגענעם וועלט איז 'חסד'! ווייל דער כח וועלכע צושפרייט זיך און גייט ווייטער און קיין חשבונות און צמצומים – איז מדה החסד

דער נפקא מינא למעשה פון דעם גאנצן שמועס איז: אז חסד ווערט נתפשט מער ווי אלע אנדערע מדות! ווייל עס איז נישטא אין דעם קיין 'דיונים', מען דארף נישט דעם 'אמת' וואס זאל זאגן צו דאס איז חסד אדער נישט, מען דארף בכלל נישט דן זיין צי עס איז טאקע חסד אדער נישט! נאר אזויווי עס איז 'חסד' - ער טוט גוט' - איז שוין גוט!

חסדי ה' כי לא תמנו: נישטא נאך א זאך וואס גיסט זיך מיט אזא ברייטקייט ווי חסדי ה'

דער פסוק זאגט (תהלים לג, ה): 'חֶסֶד ה' מְלֶאכָה הָאָרֶץ' די חסדים פונעם אויבערשטן פילן און די וועלט. מען טרעפט נישט אזא אויסדרוק אויף אנדערע מדות פונעם אויבערשטן, ווייל יעדע זאך וואס מיר זעען דא אונטן - איז א סימן אויף וואס עס טוט זיך אויבן אינעם שורש. דעריבער, פונקט ווי דא אונטן איז 'חסד' א מדה וועלכע דארף זיך גיין, אזוי אויך, ווען דער אויבערשטער גיבט חסד - איז עס א 'השפעה' וועלכע איז 'מלאה הארץ' - עס גיסט זיך מיט א געוואלדיגע

התפשטות. און אינאמת', ווען א מענטש זאל אנהייבן אריינצוטראכטן און האלטן חשבון, וויפיל חסדים דער אויבערשטער טוט מיט אים יעדן טאג און יעדע רגע - אפילו אויף דער וועלט - וועט ער עס נישט קענען ארייננעמען אין קאפ! עס איז נורא נוראות! דאס איז אלעס, וויבאלד 'חסד' איז א מדה פון 'התפשטות' וועלכע גיסט זיך און קיין חשבונות און צמצומים.

די גאנצע וועלט האלט זיך אויף חסד

עס שטייט אין פסוק (תהלים פט, א): 'עוֹלָם חֶסֶד יְבָנָה' - די וועלט איז געבויטעט אויף מדה החסד. דאס הייסט, א 'בנין' האט אין זיך אסאך פרטים און פרטי פרטים, אבער דער עיקר בנין באשטייט פון ציגל און צעמענט, וואס דאס איז ווי דער 'כלליות הבנין' און אויף דעם שטייען אלע פרטים. אזוי אויך, די וועלט האט אין זיך אסאך פרטיות'דיגע מדות און ענינים, אבער די כלליות'דיגע מדה אויף וואס די גאנצע וועלט שטייט, איז 'מדת החסד'! מיט מדה החסד איז דער רבנו של עולם מקיים די גאנצע וועלט!

ב.

הולכיך ה' אלקיך במדבר: די ספירה טעג איז דער 'מהלך' פון יציאת מצרים צו מתן תורה

אין די ימי הספירה האבן אידן געהאט גרויסע נסיונות און באקומען גרויסע מתנות

די 'ימי הספירה' האבן אידן פארברענגט אין מדבר, און געהאט אויסצושטיין נסיונות רעכטס און לינקס - וואס די אלע נסיונות האט זיי מוזק געווען און אנגעגרייט צו קבלת התורה; ווי דער פסוק זאגט עדות (דברים ת, ה): 'וַיִּדְעָתָּ עִם לִבְכָּךְ כִּי פֶאֶרְשׁ יְיָ אֱלֹהֵיךָ אֶת גְּבוּרָתוֹ וְאֶת יָדוֹ הַגְּדוֹלָה וְאֶת יָדוֹ הַקְּנִי' רוחני' צו די גרויסע חתונה. דא האבן זיי געהאט א נסיון ביים ים סוף - האבן זיי דערנאך זוכה געווען צו 'ראתה שפחה על הים'. דא האבן זיי געהאט א נסיון אין מרה - האבן זיי דערנאך זוכה געווען צו 'מצות שבת במרה נצטוו' (שבת פז). דא האבן זיי געהאט א נסיון אין מדבר סין מיט א הונגער - האבן זיי דערנאך זוכה געווען צו מן, וועלכע איז א הייליגער ברויט, 'לחם מן השמים', וואס דאס האט זיי צוגעגרייט צו קבלת התורה; ווי דער מדרש זאגט (מכילתא בשלח טו, ד): 'לא ניתנה תורה אלא לאוכלי המן'. דא האבן זיי געהאט א נסיון אין רפידים מיט א דארשט - האבן זיי דערנאך זוכה געווען צו 'בארה של מרים' וועלכע איז מסוגל צו השגת חכמת האמת (פעי"ח שער הנהגת הלימוד פ"א). דא האבן זיי זוכה געווען צו 'עניני הכבוד', וועלכע איז מסוגל צו א רוחניות'דיגער 'קנין בנפש' וועלכער רופט זיך 'אור מקיף' (שעה"כ דרושי חג הסוכות ד). אבער די אלע זאכן זענען געווען בלויז א 'הכנה' צו דער גרויסער חתונה פון קבלת התורה.

שבועות האבן זיי איינגעזען אז ערשט יעצט איז מען אנגעקומען צו דער 'נקודה'

אבער דער עיקר נקודה האבן זיי ערשט זוכה געווען ווען עס איז געווען (שמות יט, א) 'בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְבַּר סִינַי' - זיי זענען אנגעקומען 'כאיש אחד בלב אחד' צו מתן תורה, און דערנאך איז געווען 'פְּנִיָּם פְּנִיָּם דָּבַר ה' עִמָּכֶם כְּהָר מֵתוֹךְ

עניני חתונה, און ער איז קונה די 'קנינים' בגוף ובנפש וואס מען דארף האבן אויף צו קענען חתונה האבן. דא איז שוין עפעס געשען שינוים ביי אים בפועל, אבער אלעס איז נאכאלץ בלויז בגדר 'הכנה' צו דער חתונה.

שבועות - איז ווי די חתונה זעלבסט

דערנאך ווען עס קומט ענדליך און דער חתונה, און ער שטייט שוין ענדליך אונטער די חופה און גיבט קידושין כדת משה וישראל - יעצט איז אנגעקומען די 'נקודה' אויף וואס אלעס האט זיך געדרייט! פון דער מינוט ווען ער איז געווארן א חתן און זיך געגרייט, איז אלעס געווען בלויז א הכנה אנצוקומען צו דער מינוט - ווען ער איז געווארן אן 'אדם השלם'.

פסח - מען איז געוואויר געווארן פארוואס מען לעבט און וואהיין מען דארף אנקומען

פסח איז געווען דער זמן פון 'משכני אחריו' נרוצה' - אידן זענען ביז יעצט געווען אין א 'גלות הדעת' - נישט וואסונדיג פארוואס מען לעבט בכלל און וואו מען דארף אנקומען, און יעצט האבן זיי זיך ארויסגעריסן פון דעם און זיי זענען נמשך געווארן נאכן רבונם של עולם. יעצט ווייסן זיי שוין, אז דער 'תכלית החיים' איז צו מקבל זיין די תורה פונעם רבונם של עולם אליינס און הערן דעם 'קול' אלקים חיים מדבר מתוך האש, וואס דאס איז די גרעסטע דבקות אין קדושת השכינה. אבער בפועל האבן זיי נאך א ווייטן וועג צו גיין ביז מתן תורה, זיי זענען נאכנישט גרייט בנפש צו אזא התגלות אלוקות. אודאי איז יציאת מצרים געווען א געוואלדיגע שמחה, אז מען איז ארויסגעגאנגען פון דעם 'היפוך הדבקות', און מען האט שוין א פלאן און א באשטימטן צייט ווען דער גרויסער זמן וועט זיין, אבער בפועל האט זיך נאכנישט קיין סאך געטוישט.

ע"פ קבלה שטעקט די הצלחה פונעם גאנצן יאר אין דער 'עבודת ימי הספירה'

דבר בעתו מה טוב: מען וועט אביסל ארומערדן איבער דעם מהות פון די ימי הספירה און די עבודה פון די טעג. על פי קבלה זענען די ימי הספירה ממש די וויכטיגסטע טעג פון א גאנץ יאר. פון דעם בויט זיך אלע הצלחות פון א גאנץ יאר. מען דארף נאר וויסן וויאזוי דאס אויסצונוצן איז עבודת ה'.

משל: פסח - איז ווי א בחור ווערט א חתן

כדי צו מסביר זיין דעם מהלך פון 'פסח', 'ימי הספירה' און 'שבועות' - וועט מען געבן א משל גשמי דערצו וועלכע איז מער שכיח ביי בחורים. יעדער בחור ווייסט, אז ווען א בחור ווערט א חתן, איז די שמחה גאר גרויס. און אליבא דאמת איז עס טאקע א גרויסע שמחה, ער וועט זוכה זיין נשלם צו ווערן; ווי דער זוהר הק' זאגט אויף אסאך פלעצער, אז א בחור איז א 'פגל גופא' און ווען ער האט חתונה ווערט ער נשלם. אזוי אויך, וועט ער זוכה זיין צו מעמיד זיין דורות ישרים ומבורכים. אבער אויף למעשה האט זיך נאך גארנישט געטישט ביי אים, ער קומט צוריק אין ישיבה און זעצט זיך לערנען ביזן חתונה. דאס הייסט, די שמחה באשטייט פון דעם וואס ער איז שוין מער נישט קיין בחור - וועלכער ווייסט נישט וואס עס וועט זיין מיט אים, נאר ער איז שוין א חתן - וועלכער האט שוין א פלאן, ער האט שוין א מחותן, ער האט שוין א זמן החתונה וכדומה. אבער וואס איז יעצט בפועל? גארנישט!

ספירה - איז ווי מען גייט איינקויפן צרכי החתונה

דערנאך ווען עס קומט אביסל נענטער צו דער חתונה, הייבט ער זיך שוין און צו גרייטן צו דער חתונה, ער קויפט שוין א שטריימל און א בעקטישע, ער לערנט חסידישע ספרים איבער

הַאֵשׁ" (דברים ה, ד), דעמאלט האבן זיי געזען אז דאס האט מען געמיינט! אלעס ביז אהער איז געווען נישט מער ווי א הכנה צו דער מינוט!

יעדער בחור כאפט א שאקל אום פסח

בימים ההם בזמן הזה. אלץ וואס האט פאסירט מיט אידן אין די טעג 'בימים ההם', חזר'ט זיך איבער אויך היינטיגע צייטן - יעדער איינער לפי ערכו ומצבו. פסח איז א צייט וואס א בחור גיבט זיך א וועק אויף: "גענוג געווען צו זיין פון די 'עבדי פרעה'! גענוג געווען זיך צו לאזן נאכשלעפן פון די אלע מניעות אין עבודת ה'! איך גיי ארויס פון גלות! איך וועל זיך ציען צום רבונו של עולם! דער רבונו של עולם איז מיין גאט, איך גלייב אין אים באמונה שלימה, און איך וועל אים דינען!".

אין די ימי הספירה נעמט ער זיך ארבעטן בפועל

דער בחור איז שוין ארויסגעגאנגען לחירות, ער איז שוין מער נישט אין מצרים, ער איז שוין נישט פון די עבדי פרעה. אבער וואס טוט מען יעצט? יעצט הייבט זיך אן ימי הספירה וואס דער בחור איז זיך מזכך זיינע מדות, אז יעדע מדה זאל ווערן אויסגעשטעלט ווי עס פאסט פאר אן עבד ה'! ער שטעלט אויס אלע זיינע הצלחות - מיטן רבונו של עולם! ער דערקלערט, אז 'הצלחה' ביי אים - מיינט נאר א רוחניות'דיגע הצלחה! און דאס קומט באגלייט מיט נסיונות און עבודות - וועלכע איז נישט לייכט, עס איז נישט לייכטער צו זיין פון די עבדי ה' - ווי צו זיין פון עבדי פרעה! אודאי איז עס בא'טעמ'טער, ווייל ווען מען ארבעט אויף עפעס וואס מען איז באשאפן געווארן דערפאר, איז עס א זיסע און לייכטיגע עבודה - נישט ווי ארבעטן מיט חומר ולבנים - וואס א מענטש איז

נישט באשאפן געווארן פאר דעם, וואס דעריבער פארשקלאפט דאס דעם נפש פונעם מענטש. אבער נאך אלעם איז עס נאכאלץ א שווערע עבודה.

שבועות קומט ער אן צום תכלית פון אלע עבודות: אנכי ה' אלקיך

דערנאך קומט מען אן צו שבועות, וואס דעמאלט באגעגנט זיך א בחור 'פנים בפנים' מיטן רבונו של עולם. דעמאלט שיינט פאר א בחור דער אור פון 'אנכי ה' אלקיך' - דער אויבערשטער איז זיך מגלה צו א איד און רעדט צו אים בלשון נוכח און בלשון יחיד. און דעמאלט שפירט א בחור ביי זיך, אז דאס איז געווען דער ציל פון אלע עבודות ביז יעצט! דא האט מען געוואלט אנקומען מיט אלע רוחניות'דיגע קנינים! מען האט פשוט געוואלט מאכן דעם נפש, אז ער זאל זיין גרייט און ראוי, זיך צו קענען טרעפן מיטן אויבערשטן מיט אזא מין נאנטקייט.

דער מהלך פון די 'שנות הבחורות' - ווי פון פסח ביז שבועות

מען קען זאגן א דוגמא דערצו בכלליות - אויסגעשפרייט אויף אלע בחורי'שע יארן: עס איז פארהאן אמאל א יונגער בחור'ל, וואס ער ווערט בר מצוה - וואס דאס איז צוגעגליכן צו יציאת מצרים (שער הפסוקים פר' בא), און באלד איז ער מקיים דעם 'לכתך אחרי במדבר', ער נעמט דעם וואנדער שטעקן און גייט נאך דעם רבונו של עולם מיט א גרייטקייט צו טון אלעס וואס א איד דארף צו טון - אן חשבונות פון 'עס פאסט יא אדער נישט', 'איך וועל יא קענען אדער נישט', נאר מיט א בלינדע אמונה. יעצט הייבט זיך אן א נייע עבודה פון לערנען ספרי מוסר - וועלכע איז דומה צו דער עבודה פון 'ספירה'. ער נעמט א חובת הלכות

ג.

עיר וקדיש: רשב"י הייבט אויף די גאנצע 'עבודת המדות' צו העכערקייט

זיין אז ער געפונט זיך אין א וועלט וואו יעדע זאך מיינט עפעס העכערס! יעדע מדה און פעולה דא אונטן - איז א משל אויף עפעס א העכערן אור און פעולה אין די עולמות העליונים! און צוליב דעם ארבעט ער אויף זיינע מדות, וויבאלד ער וויל זוכה זיין צו האבן שייכות מיט א געטליכע איידילקייט. למשל, ער ארבעט - נישט צו ווערן אין 'כעס', ווייל ער גלייבט אז ווען ער איז אין כעס, איז ער מעורר אויף זיך א שרעקליכן מדה הדין, וועלכע בויעט אויף א מורא'דיגן 'מסך המבדיל' צווישן אים מיט אלע אורות העליונים! און כאטש ער ווייסט טאקע נישט פונקטליך וואס דער מהות פון די אורות העליונים זענען, האט ער כאטש א תשוקה צו צוקומען אמאל צו דעם, צו קענען אריינגיין אין דער העכערער סארט עבודה, וואס וועט אים דערהייבן צו די אלע אורות העליונים.

רשב"י האט באקומען רשות מגלה צו זיין וויאזוי דער וועלט איז א 'מרכבה' צו דער העכערער וועלט

פון אלע מענטשן אויף דער וועלט - וועלכע האבן געקענט מגלה זיין דעם סוד פון דער בריאה, אז יעדע זאך דא אונטן איז א משל און א מבוא צו א גרויסן אור - איז רבי שמעון בר יוחאי געווען דער גרעסטער מומחה דערצו! ווייל מן השמים האט מען אים געגעבן א באזונדערן רשות און

לדוגמא, און ער הייבט אן לערנען 'שער הבחינה' - ער איז זיך מתבונן אין די טובות וואס דער רבונו של עולם טוט מיט אים, און איז עס קונה בנפש, דערנאך גייט ער ווייטער צו 'שער עבודת האלקים', און אזוי גייט ער ווייטער און ווייטער, ער איז קונה נאך א 'קנין בנפש' און נאך א 'קנין בנפש', און ער ווערט כסדר מער מזוכך. אבער דאס איז נאכנישט דער תכלית, דער תכלית איז אז ער זאל אנקומען צו א 'פגישה' מיטן רבונו של עולם - וואס דאס געשעהט ווען ער קומט אן צום לעצטן שער אין חובת הלכות - שער האבת ה', וואס דארט קומט ער אן צו אזא מין נאנטקייט צום רבונו של עולם. און דעמאלט פארשטייט ער, אז אלע קנינים בנפש וואס ער האט איינגעקויפט אין די אלע שיעורים ביז אהער, איז געווען בלויז ווי די שטריימל און בעקטישע וואס מען קויפט אין צו דער חתונה... עס איז געווען די קנינים וואס דער נפש דארף האבן אלס הכנה צו קענען אנקומען צו דער נקודה פון 'פנים בפנים'.

אין די ימי הספירה נעמט מען זיך מיט א פרישקייט צו עבודת ה'

כלל הדברים: די ימי הספירה זענען טעג פון 'עליה'. דאס זענען טעג פון וואקסן און שטרעבן זיך צו דערהייבן. דערפאר איז זייער מסוגל אז א בחור זאל יעצט אנהייבן א נייע התחלה פון זיך נעמען ארבעטן צו שטייגן, און דערנאך וועט עס שוין נמשך ווערן אויף א גאנץ יאר, ביז ער וועט צום סוף אנקומען צו דער הכרה פון 'מתן תורה', צו דער מדרגה וועלכע רופט זיך 'אנכי ה' אלקיך' - וואס דעמאלט איז ער אנגעקומען צום תכלית אוואו ער האט געדארפט אנקומען.

נקודות:
דער בחור איז שוין ארויסגעגאנגען לחירות, ער איז שוין נישט מער אין מצרים, ער איז שוין נישט פון די עבדי פרעה. אבער וואס טוט מען יעצט? יעצט הייבט זיך אן ימי הספירה וואס דער בחור איז זיך מזכך זיינע מדות, אז יעדע מדה זאל ווערן אויסגעשטעלט ווי עס פאסט פאר אן עבד ה'!

די ימי הספירה זענען טעג וואס מען ארבעט אויף 'תיקון המידות' - אויפן גאנג פון רבי שמעון בר יוחאי. ער איז מכיר: "איך בין א 'צלם אלקים', נו, לאמיר זיך אויפפירן ווי א 'צלם אלקים'! יענער איז אויך א 'צלם אלקים', נו, לאמיר יענעם געבן חשיבות און כבוד ווי עס פאסט!". און אזא סארט 'עבודת המדות' - וועט אים ברענגען צום 'פנים בפנים דיבר ה' עמכם'!

כח דאס 'מגלה' צו זיין! אנדערע תנאים האבן דאס אויך געוואוסט, אבער זיי האבן נישט געהאט קיין רשות דאס 'מגלה' צו זיין ווייטער, ביז מען האט אראפגעשיקט אן 'עיר וקדיש מן שמאי', עפעס א מין אור וואס מיר האבן נישט קיין השגה דערין - מלובש אין א מענטש וועלכער האט געהייסן רבי שמעון בר יוחאי, וואס ער האט באקומען דעם תפקיד מגלה צו זיין אט דעם סוד; ווי דער זוהר הק' שרייבט כסדר, אז אים גיבט מען רשות אז ער קען עס מגלה זיין לכל באי עולם. ער האט געהאט מיט זיך א גאנצע 'חבריא' פון שרפי מעלה, וואס פאר זיי האט ער מגלה געווען סתרי תורה מפה לאוזן - אסאך מער פון וואס מען האט אפגעשריבן אין ספר הזוהר! דאס איז געווען א גילוי פון אלוקות, וואס איז קיינמאל נישט נתגלה געווארן מיט אזא אפענע התגלות זינט מתן תורה.

צדיקים זענען געווארן צדיקים - דורך דעם אור פון רשב"י

דער זוהר הק' זאגט (ח"ג קמח): "קדוש ה' דא רבי שמעון". דער גאנצער מציאות פון רבי שמעון בר יוחאי איז, מגלה צו זיין די קדושה של מעלה! ער איז מגלה וואס איז דער מכוון פון אלע תורה ומצוות, עס איז דא אזא מצוה און אזא מצוה, וואס מיינען די אלע זאכן! וואס איז דער מכוון אין דעם? רבי שמעון האט מגלה געווען און געעפענט

דעם 'אור' און 'קדושה', און געוויזן ווי די אלע זאכן ברענגען אריין א מענטש אין אן אנדערע וועלט! א וועלט פון 'אורות'! א וועלט פון 'דבקות'! א וועלט פון 'הכרה באלקות'! אינגאנצן אן אנדערע וועלט! און אלע צדיקים - וועלכע זענען אנגעקומען צו דער דרגא פון 'צדיק' - זענען אלע אנגעקומען דורכן גיין מיט דעם אור פון רבי שמעון בר יוחאי! דורך דעם אור זענען זיי געשטיגן און געוואקסן, און מיט דעם אור האבן זיי שטענדיג געלעבט.

די סט"א פירט א גרויסע מלחמה קעגן דעם אור

די סטרא אחרא פירט א גרויסע מלחמה מיט דעם אור פון רבי שמעון בר יוחאי; ווי מען זעט וויפיל רדיפות רבי שמעון בר יוחאי האט געהאט אויסצושטיין, ער האט געדארפט אנטלויפן פון די רומיים און זיך באהאלטן אין דער מערה דרייצן יאר! אזוי אויך זעט מען, אז די אלע ימי הספירה ביז צו דער הילולא פון רבי שמעון בר יוחאי, איז דא אן ענין פון 'מתו תלמידי רבי עקיבא', וואס דאס קומט פון 'קטרגים' וועלכע האבן אנגעארבעט און פראבירט אז דער אור זאל נישט נתגלה ווערן, און דאס האט גורם געווען אז דער יצר הרע האט זיך אפילו געקענט מתלבש זיין בוקות אין אזעלכע קדושים און גורם זיין א פגם פון 'לא נהגו כבוד זה בזה', און ווילאנג מען איז נישט טהור געווארן פון דער פגם, האט נישט געקענט נתגלה ווערן 'אורו של רבי שמעון בר יוחאי'. דאס איז אלעס א חלק פון דער מלחמה וואס די סטרא אחרא פירט קעגן דעם אור פון רבי שמעון בר יוחאי.

טאמער דער אור ווערט נתגלה האט ער מער נישט וואס צו פארקויפן

דער יצר הרע ווייסט, אז אין דער רגע וואס עס ווערט נתגלה אט דער אור - האט ער שוין גארנישט וואס צו פארקויפן! נאכדעם וואס א בחור האט שוין אמאל טועם געווען דעם אור פון רבי שמעון בר יוחאי, קען ער נישט זאגן פאר דעם בחור: "גיי לייג זיך אריין אין תאוות עולם הזה" - ווייל עס גייט שוין נישט! דער בחור ווייסט שוין פון א העכערע וועלט, און ער ווייסט שוין, אז אין דער עולם הזה איז נישטא וואס צו זוכן! דער יצר הרע קען איך שוין מער נישט אויסנארן מיט זיינע שטותים, ווייל דער בחור שפירט ווי דאס איז נישט מער ווי אן אויג פארבלענדעניש. דעריבער וועט ער טון וואס ער קען נאר, ער וועט אים פארדרייען א קאפ אויף אלע וועגן - אבי עס זאל נישט נתגלה ווערן דער אור וואס רופט זיך 'אורו של רבי שמעון בר יוחאי'.

עולו ואתכנסו להילולא דרשב"י

דאס איז די גרויסע שמחה פון ל"ג בעומר, וואס אידן פרייען זיך אז עס איז דא אויף דער וועלט אזא אור פון רבי שמעון בר יוחאי, וואס ער דערלייכט אונז די אויגן! ער דערהייבט אונזערע השגות - א טפח העכער פון דער וועלט! ער גיבט אונז א שטיקל השגה מרחוק, אז א איד איז א 'צלם אלקים'! א איד איז עפעס אנדערש אינגאנצן! וואס דורכדעם שענקט ער אונז א לעבן פון דערהויבנקייט!

אויב זענען מיר א 'צלם אלקים' - דארפן מיר מ'מכד זיין איינער דעם אנדערן

די ימי הספירה זענען טעג וואס דער אויבערשטער גיבט סייענא דשמייא, אז מען זאל קענען ארבעטן אויף 'תיקון המידות' אויפן גאנג פון רבי שמעון בר יוחאי. נישט סתם, אז ער איז א 'גוטער מענטש', נאר ער איז מכיר: "איך בין א 'צלם אלקים', נו, לאמיר זיך אויפפירן ווי א 'צלם אלקים'! יענער איז אויך א 'צלם אלקים', נו, לאמיר יענעם געבן חשיבות און כבוד ווי עס פאסט פאר א 'צלם אלקים'!". דאס איז דער תיקון פון 'נהגו כבוד זה בזה', אז ער ווייסט און איז מכיר, אז דער 'אדם' איז א משל פאר דעם 'אדם היושב על הכסא', ער האט דא צוטון מיט א 'דוגמא דלעילא', און אזוי פירט ער זיך אויף מיט מדות טובות - וועלכע ברענגען אים נאכדעם צו צום 'פנים בפנים דיבר ה' עמכם בהר מתוך האש'.

- (אָה, רָק גאָה...), וכמובן שלא סיפר את המחזה שראה לאיש מבני העיר. כי ידע הרה"ק מראפשיץ בחכמתו מה ראוי לומר לאיש זה, באופן שלא יתגלו מעשיו כלל.
- פעם עורר הרה"ק מראפשיץ בדיבורו כלפי מעלה על ביאת משיח ותיקון השכינה, ובתוך דבריו התבטא ואמר: 'רבונו של עולם וועסטו מיינען אז איך מיינן פאר מיינעט וועגן? אז מיינן נשמה זאל האבן א תיקון? זאל מיינן נשמה נדחה ווערן לארבע כנפות הארץ! ס'זאל קיין מאל קיין תיקון נישט האבן! איך מיינן נאר פאר די שכינה! (רבינו של עולם, אם תחשוב שאני מתכווין בזה לטובת עצמי, שיהיה תיקון לנשמתו? אני מוכן לכך שנשמתו תהיה נדחית לארבע כנפות הארץ! ושלא יהיה לה תיקון לעולם! אני מתכווין רק לטובת השכינה!)'. וכמובן שלא היו אלו דיבורים בעלמא, כי הרה"ק מראפשיץ ידע היטב מה פירוש נשמה הנדחית לארבע כנפות הארץ, ומה יהיה גודל הצער ועגמת הנפש העמוקה אם לא יהיה לו תיקון לעולם, ולכל זה היה מוכן בלב ונפש חפוצה למען תיקון השכינה.
- פעם אחת בתוך דברי התורה, התבטא ואמר בלשון של שפלות גדולה על עצמו: 'ווען איך וואלט אמאל געוואוסט, אז איך וועל מגולגל ווערן אין א קוה, און מ'וועט מעלן דעם קוה פאר מילך פאר א קאווע פאר א תלמיד חכם פארטאגס, וואלט איך שוין געוועהן צופרידן' (אילו הייתי יודע פעם, שאהיה מגולגל בתוך פרה, ויחלבו את הפרה כדי שיהיה חלב עבור קפה לתלמיד חכם לפנות בוקר, כבר הייתי מרוצה). והיה כ"ק רבינו זי"ע מספר כי באותה שעה ישבו שם תלמידיו הרה"ק מצאנו זי"ע והרה"ק מקאמינקא זי"ע 'און זיי האבן זיך ממש געוואלט שטעכן מיט מעסערס' (וממש רצו לדקור את עצמם בכסנים), שהרי אם זה הוא מה שרבים הק' מצפה על נפשו, מה יענו הם ויאמרו אחריו, כמה רחוקים אנו מן התיקון.
- הרה"ק מראפשיץ היה בעל בשר קצת, והיה רגיל לומר כי זה הוא מפני שהוא כותב ורושם על בטנו את צרות ישראל, והוסיף ואמר, כי גם לאחר מיתתו תגדל כרסו, דהיינו שימשיך ויכתוב אותם על גופו. ומי יעמוד בסוד דבריו הק'. בעת הלוייה של הרה"ק מראפשיץ עמד חתנו הרה"ק הרבי ר' אשרל זי"ע והספידו, ובתוך דבריו הזכיר את הפתגם הזה, ואמר: 'דער שווער האט געזאגט אז ער שרייבט זיך אויפ'ן בויך צרות ישראל, זאל זיך דער שווער שוין אויף שרייבן אויפ'ן בויך די גרעסטע צרות ישראל אז דער שווער איז נפטר געווארן' (חתני אמר שהוא כותב על בטנו את צרות ישראל, שיכתוב חותני כבר עכשיו על בטנו את צרות ישראל הגדולה ביותר, והוא זה שחותני נפטר). והיה כ"ק רבינו אומר בשם יודעי דבר כי מקום ציונו של הרה"ק מראפשיץ ב'לאנצהוטה' נמצא על הר קטן, אבל הר זה לא היה שם בשעת קבורתו, אלא גדל והלך במשך השנים, כי אכן המשך לרשום את צרות ישראל, וכך אכן יכולים לראות עד היום שהציון נמצא על מקום גבוה קצת.

- דרכו בקודש של הרה"ק מראפשיץ זי"ע היתה לכסות ולהעלים את קדושתו ואת מדרגותיו הנעלים הסתר בתוך הסתר, והיה נוהג באופן טמיר ונעלם בכל ימי חייו באופן שלא ראו עליו כלל את עומק פנימיותו הנעלית. בדרכו הזאת התחיל הרה"ק מראפשיץ להתנהג בעורו בימי חורפו, וכידוע שהיה משמש ככרזת בשמחות נישואין, והיה עוסק באותה עת בדבקות פנימית ומיחד יחודים, אבל כלפי חוץ היה נראה ככרזת רגיל. עד אשר פעם אחת הגיעו אנשים בטענות אל אביו הרה"ק רבי מענדלע מלינסק זי"ע, למה הוא מניח לבנו להיות כרזת, והרי אין זה מתאים לבנו של הרב, וביקשו ממנו כי יורה לו להפסיק מזה. הלך רבי מענדלע לאיזה חתונה בשעה שהיה בנו עומד ומדבר דברי מליצות וכדחנות, ועמד שם והקשיב לדבריו. ואכן אחר ששמע את דברי בנו הק', והבין עד היכן הדברים מגיעים בעמקי סודות התורה, הגיב לסובכבי ואמר: 'אזוי זאגן, מעג מען! (לומר באופן זה, מותר) וכמובן שלא מנע את הדבר ממנו.
- הרה"ק הרבי מלובלין זי"ע התעורר פעם באמצע הלילה לערוך תיקון חצות, והרגיש שאין הדבר עולה בידו כלל, ואינו בא לידי כביה והתעוררות. הרהר הרבי אשר בוודאי יש בו איזה חסרון המעכב בידו, וחשב כי אולי יש בעירו איזה פירצה הדורשת תיקון. שלח הרבי את הגבאי לברר מה קורה עכשיו בעיר, חזר הגבאי וענה כי מתקיימת עכשיו חתונה, והרה"ק מראפשיץ עומד שם ואומר דברי בדחנות. הגיב הרבי מלובלין כי כעת הרי הוא מבין מה אירע, שהרי הרה"ק מראפשיץ מעורר בדברי בדחנות את שמחת השכינה הק', ולכן אי אפשר לערוך באותה שעה תיקון חצות ולעורר את צערה.
- בהיות הרה"ק מראפשיץ עדיין אברך צעיר, נתמנה להיות אב"ד בעיר 'ראפשיץ'. אכן גם שם היה נוהג על פי דרכו בקודש, והיה מרבה להסתיר את עצמו באמירת מילתא בדבחותא. וכך לא עלתה על דעתם של אף אחד מבני הקהילה שיש ברכם איזו גדלות מיוחדת. פעם אחת היה מעשה, ואחד מן ה'בעלי בתים' נכנס לביתו של הרב בפתע פתאום בשעה מאוחרת מאוד באישון לילה לצורך איזה דבר נחוץ, ופגש שם את הרה"ק מראפשיץ יושב ועורך תיקון חצות, ופניו הק' היו שטופים בדמעות שליש שהוריד בצערו על גלות השכינה, כי לא חשב כלל שיבא שואל לביתו בשעה כזאת. והיה בראות אותו 'בעל הבית' את המחזה הנורא, התפעל מאוד, כי לא חשב מעולם שהרב עוסק בענינים ועבודות כאלו. אכן הרה"ק מראפשיץ הבין מיד את אשר לפניו, ותיכף ומיד ענה ואמר לו: 'ווען די בעלי בתים פון שטאט וואלטן געוואוסט וועלכער רב זיי האבן, וואלטן זיי אנדערש דרך ארץ געהאט... (אילו היו הבעלי בתים בעיר יודעים איזה רב יש להם, היה להם דרך ארץ ממנו באופן אחר...)'. מיד יצא אותו בעל הבית מביתו בזלזול, והפטיר אחריו: 'אָה, בלויז ג'אאות...'

718.484.2189